

KOM UD I NATUREN HELE ÅRET

Fra koglebåd til frøbombe - kom ud i naturen hele året med 12 sjove og nemme naturaktiviteter

WWW.NATURKURVEN.DK

VED NATURVEJLEDER ANNE MERETE RASK

Fra koglebåd til frøbombe - kom ud i naturen hele året med 12 sjove og nemme naturaktiviteter

Forfatter: Anne Merete Rask

Fotos: Bjørli Lehrmann, Anne Merete Rask, Jørgen Bentzen og, hvor intet andet er angivet, Canva.

Illustrationer: Eva Rask

Copyright © Naturkurven v. Anne Merete Rask

KOM UD I NATUREN HELE ÅRET!

Det kan være noget af en udfordring at lokke børnene med udenfor, når det er koldt, regner eller blæser - mens stuen er varm og iPad' en lokker med farverige spil.

At tage på tur, bare for at gøre det, synes de færreste børn er sjovt. Og mange voksne vil også gerne have et formål med turen, hvad enten det er at få motion, frisk luft, lufte hunden, eller hvad det nu kan være.

Som naturvejleder er jeg blevet overrasket over, hvor meget børn elsker at være ude hele året - når bare de har et formål! Om det er at finde dyrespor, bygge hule, lave bål, løbe om kap eller finde smådyr, så er det ikke det væsentlige. Det vigtige er, at de får et tema, der fanger deres interesse, og at de kan se et formål og et mål med det, de skal.

I denne e-bog har jeg samlet de naturaktiviteter, som børnene har været allermest begejstrede for i naturskolen. Jeg er sikker på, at den kan give dig og dine børn ideer til hyggelige aktiviteter med mål og formål og inspirere jer til at komme ud i naturen hele året rundt - både på de kolde vinterdage, lune forårsdage, regnfulde sommerdage og blæsende efterårsdage.

God fornøjelse!

Indholdsfortegnelse

- S. 4 Januar: Lav fede fuglekogler
- S. 6 Februar: Find dyrespor
- S. 8 Marts: Kast en frøbombe
- S. 10 April: Find forårets farver
- S. 12 Maj: Byg et genbrugsterrarium
- S. 14 Juni: Byg koglebåde og sivbåde
- S. 16 Juli: Find strandsten og spil strandkalaha
- S. 18 August: Fang vandhullets minimonstre
- S. 20 September: Leg med vand
- S. 22 Oktober: Design dit eget svampetryk
- S. 24 November: Væv med naturens materialer
- S. 26 December: Spil natur-julebingo
- S. 29 Kopiark til æggebakkeræs
- S. 31 Om Naturkurven

JANUAR: LAV FEDE FUGLEKOGLER

Om vinteren har vores standfugle stor glæde af fodertilskud – og samtidig kan I få chancen for at se fuglene helt tæt på.

Har I have, så overvej at sætte et foderbræt op, eller hæng et hus op i et træ. Undgå mejseboldene med net, for fuglene kan sidde fast i dem.

En hyggelig vinteraktivitet er, at I laver jeres egne små fuglekogler. Her skal I bruge fedt, f.eks. fra juleanden, eller I kan købe palmin i supermarkedet og en pose fuglefrø. Gerne solsikkefrø, for dem holder fuglene meget af.

FUGLEKOGLER:

Hvis I har grantræer i nærheden, så tag en kurv eller pose med på tur, og saml kogler.

Sådan gør I:

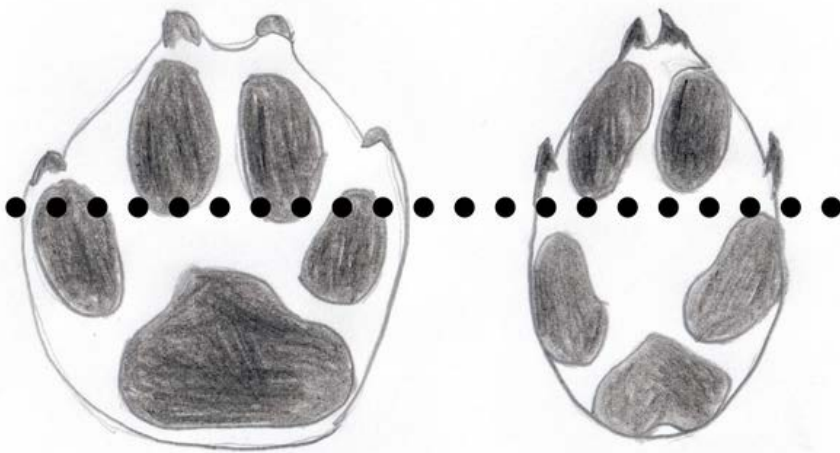
- Smelt fedtet i en gryde og bland fuglefrøene i. Stil blandingen til afkøling.
- Tag en tallerken, fedtblanding, lidt snor og nogle kogler med udenfor.
- Lad barnet trykke en klump fedtblanding godt ind i koglen, evt. med poser på hænderne, hvis det er koldt.

Hæng fuglekoglerne op i træerne i haven eller et andet sted i nærheden, hvor I gerne må hænge dem op.

Hold øje med koglerne de næste dage. Er der spist af fedtblanding? Ser I nogen fugle?

Foto: Anne Merete Rask

Der er ikke plads til, at du kan tegne en streg mellem hundens trædepuder

Du kan (næsten) tegne en streg mellem rævens trædepuder

Du kan ikke se aftryk af kløer på kattens spor. Den trækker nemlig kløerne ind, når den går

FEBRUAR: FIND DYRESPOR

At gå på jagt efter dyrespor er en super hyggelig aktivitet! Det er en god vinteraktivitet, og ligger der sne, er det særlig nemt at finde spor: fodspor, ekskrementer, ædespor og bosteder.

Et af de spor, vi finder særlig tit, er hundespor, og her er det nemt for børnene at finde ud af, hvordan man ser forskel på om det er en hund, kat eller ræv, der er gået forbi. Tag gerne tegningen på side 6 med på turen.

Fuglespor finder vi også tit, og så kan I gætte på, hvilken fugl det mon er? Er sporene store eller små? Kunne det være en rovfugl, eller måske en solsort på jagt efter nedfaldsæbler i haven? Er det en fugl med svømmehud, måske en and?

I behøver ikke tage langt væk for at finde dyrespor! Bare gå en tur i haven eller parken, så skal I nok finde spor. Tag gerne en kurv eller pose med: Så kan I samle kogler, agern eller andre ting, I finder.

EGERN ELLER MUS?

Finder I kogler, som er blevet gnavet af, kan I også se, hvem der har været på kogle-rov 😊

Her er det egernet og musen:

Egernet er stærkt nok til at flå skællene af, så koglen bliver flosset, mens musen må afgnave hvert skæl ganske omhyggeligt (til højre). Desuden tilspidser egernet koglen i bunden.

Der er også forskel på, hvor man finder koglerne. Mus sidder oftest i skjul og spiser, mens egern sidder ude i det åbne. Man finder langt flest egern-gnavede kogler.

Foto: Bjørli Lehrmann

MARTS: KAST EN FRØBOMBE

Måske har I hørt om de grønne by-aktivister, som bombarderer byens kedelige gadehjørner med "frøbomber", for at skabe lidt fest og farver i byen, sådan på den meget fredelige måde?

Hvis I skulle have lyst til at prøve det af hjemme i haven, i en krukke på altanen eller i vindueskarmen, er det faktisk ret sjovt at kreere frøbomber. Det er samtidig en nem og hyggelig aktivitet med børnene.

At arbejde med jord, så frø og se det, man har sået, spire og gro er meget tilfredsstillende. Både for helt små børn, store børn - og voksne.

LAV FRØBOMBER

Sådan gør du:

- Bland god muldjord med ler eller lerpulver,
- Tilsæt evt. lidt vand.
- Bland lidt forskellige blomsterfrø i. Det kunne f.eks. være frø fra solsikke, kornblomst, honningurt eller andre blomsterplanter med høj pollen og nektarværdi.

Bagefter skal de tørre et par dage, f.eks. i en tom æggebakke.

Og så kan I ellers bare bombardere haven med frøbomber og se, hvad der kommer op. Det er sjovt for børnene at følge de små spirer, der pibler frem hele vejen rundt på kuglen (altså fra frøbomben)

Foto: Anne Merete Rask

APRIL: FIND FORÅRETS FARVER

Når nu påskeæggene er malet i påsken, kan I jo passende bruge de tomme æggebakker til en lille sjov aktivitet bagefter.

Følg vejledningen herunder, og så er det ellers bare at sende de små poder ud at lede! Hvis barnet for eksempel finder en kogle, skal koglen lægges i det rum, som jeg har krydset af på billedet.

Det er også en god aktivitet til en fødselsdag eller skattejagt.

På de sidste sider i denne bog finder du begge ark, som du kan printe, klippe ud og lime fast i æggebakken.

ÆGGEBAKKERÆS

Sådan gør du:

- Du skal bruge en eller to æggebakker, gerne de store med plads til 10 æg.
- Du kan bruge kopiarkene bagerst i bogen eller selv lave en tabel og sætte fotos ind af forskellige ting, som dit barn skal finde. Hvis du selv laver skemaet, kan du nemmere vælge ting, som du ved er i haven eller der, hvor I skal hen.
- Print skemaet ud og lim det fast i bakken.

Du kan også bare selv tegne på et papir eller direkte i bakken. Det kan være forskellige farver eller de naturting, dit barn skal finde.

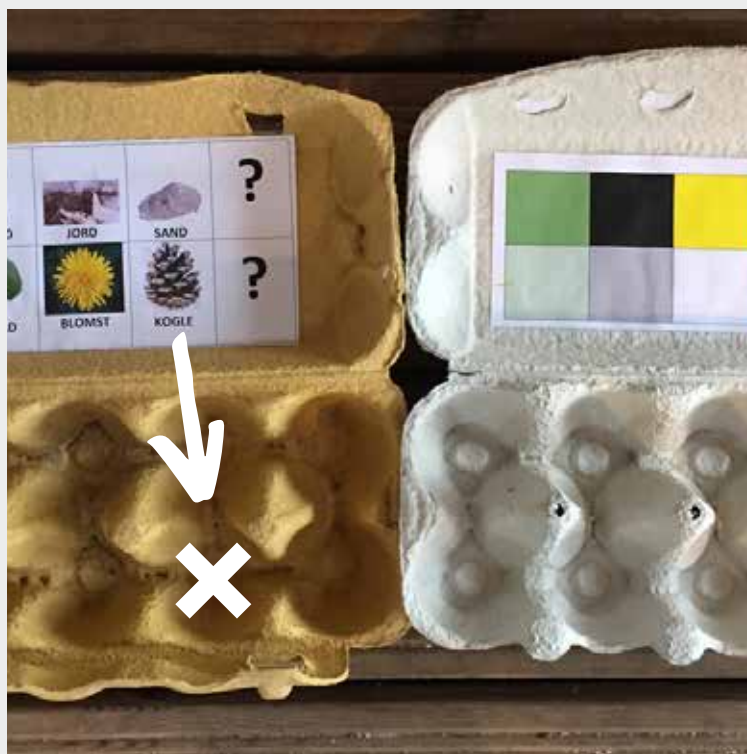

Foto: Anne Merete Rask

MAJ: PLAST-TERRARIER OG INSEKTVÆDDELØB

Da vi begyndte at sortere plastaffald i Furesø Kommune, var jeg virkelig overrasket over, hvor meget plast vi smider ud! Det kunne knap nok være i vores kæmpe plastcontainer, som bliver tømt hver 14. dag.

En dag da jeg stod med ugens enorme bunke af plastbakker, fik jeg en idé. For de var da perfekte som terrarier til små dyr!

Når I har bygget terrarier og fundet små dyr, kan I lege "insektvæddeløb": Afmærk en cirkel på ca. 1 m i diameter på jorden med en pind. Placer dyrene i cirkelens centrum og se, hvilket dyr der først løber ud over cirkelens kant!

BYG ET GENBRUGSTERRARIUM

Sådan gør du:

- Saml plastbakker fra f.eks. ærter, jordbær eller druer.
- Luk hullerne næsten helt af med tape (der er luft nok til de små dyr, og ellers stikker de af). Tapen skal sættes på indersiden eller på begge sider, så dyrene ikke sidder fast.
- Tal med børnene om, hvilke bakker der er egnede til hvilke dyr? En bakke til vindruer er f.eks. god til snegle, da bakken er stor. Men da bakken ikke lukker tæt, så er den ikke god til mindre dyr, da de kan stikke af.
- Lad børnene indrette terrarierne med blade, græs, pinde - det har de helt sikkert masser af gode ideer til.
- Gå på jagt efter små dyr! Løft sten og stubbe for at finde bænkebidere og skolopendre. Kig efter edderkopper i det høje græs og på husmure.
- Bagefter kan I lave en "smådyrs-zoo": en udstilling med de små dyr, og gerne med infoskilte og tegninger af dyrene i "burene".
- Til sidst finder I sammen gode steder, hvor dyrene kan slippes fri igen.

Tegning: Eva Rask

JUNI: KOGLEBÅD OG SIVBÅD

Fotos, også s. 14: Anne Merete Rask

I foråret 2019 arrangerede jeg en "naturuge" i en børnehave i Allerød. Især denne aktivitet var en kæmpe succes: koglebåde. Børnene legede med dem i timevis og fik dem med hjem bagefter.

De er nemme at bygge:

- 1 stor rødgrankogle.
- 1 stor skrue, som skrues fast på den ene side (bunden af båden, den holder båden stabilt i vandet).
- 1 pind til mast, med et blad som sejl.

Og så er den klar til at lege med!

Ideen har jeg lånt fra Bjørli Lehrmanns hjemmeside <http://www.vestrehus.dk>

BYG EN SIVBÅD

Hvis I er på tur til et vandhul, hvor der vokser lysesiv, kan I prøve at lave en sivbåd:

Sådan gør du:

Du skal finde lysesiv (se billede, det er ikke de store tagrør, siv er mindre planter), og så laver du båden af et enkelt strå:

- Bøj de nederste 5 cm af strået ind langs resten af strået.
- Fold herefter strået rundt og rundt til du når blomsten, som brækkes af.
- Sno nu strået nogle gange rundt om "båden", så den bliver holdt sammen.
- Træk den sidste del af strået gennem bådens midte - det bliver masten.
- Så er den sejlklar. Jeg har nok lavet omkring 100 sivbåde sammen med børn, og alle kunne sejle :)

JULI: FIND STRANDSTEN OG SPIL STRANDKALAHA

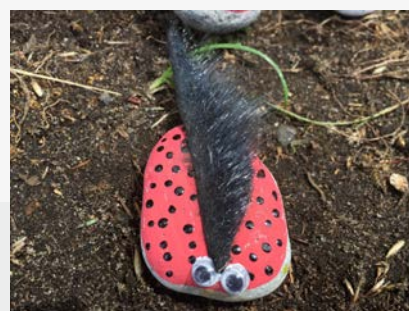

Fotos, også på s. 16: Anne Merete Rask

Skal I en tur på stranden i sommerferien? Så er det en skøn aktivitet at gå på jagt efter sten på stranden: Den største sten, den mindste sten, den mest hvide sten, den mest sorte sten, den mest runde sten eller mest kantede sten ...

Nogle af dem kan I tage med hjem og så male eller dekorere dem.

Vi var på Bornholm i sommers, og der så vi de fine sten, som en flok børn solgte ved strandstien for 5 kr. pr. stk.

SPIL STRANDKALAHA

Sådan gør du:

Gå ud på stranden og find 36 småsten. Herefter skal du grave 14 fordybninger i sandet, 12 små i rækker over for hinanden og en aflang fordybning i hver ende af spillet.

Kalaha spilles af 2 personer, som sidder overfor hinanden med brættet imellem sig. Hver spiller har en base, som er den store fordybning til højre for spilleren, og som hedder en kalaha. De små huller kaldes amboer.

Det gælder om for hver spiller at samle så mange af spillets 36 sten i sin kalaha som muligt. Spillet begynder med, at de 36 sten fordeles med 3 sten i hver ambo, men ingen i kalahaerne. Den ene spiller starter med at tage stenene i den første ambo til venstre for ham (eller hende), og spilleren fordeler nu de tre sten i de efterfølgende amboer. Fra den sidste ambo, der lægges en sten i, opsamlers han nu de 4 sten og fordeler dem i de efterfølgende fire amboer osv. Når han passerer sin egen kalaha, lægger han også en sten i denne, men ikke i modstanderens kalaha. Ender sidste sten i et tomt hul, er det den andens tur. Og sådan fortsætter man indtil alle sten er havnet i kalahaerne. Den, der har fået flest sten i sin kalaha, har vundet.

Ideen har jeg fået fra Trine Sørensens bog "Børnenes Naturbog".

AUGUST: FANG VANDHULLETS MINIMONSTRE

Fotos, også på s. 18: Ingeborg Korning

Alt ånder fred ved søen eller vandhullet. Men lad jer ikke narre!

For under vandoverfladen myldrer det med små dyr, det ene mere drabelige monster end det andet. Her er det den stærkeste, største eller hurtigste, der overlever.

Der er skorpionstæger med det lange ånderør (billedet herunder) og store gribeklør. Der er igler med sugemund. Vandkalvelarver, som med stor grådighed æder alt, der er mindre end dem selv. Men også de fine vårfluelarver, som bygger deres egne huse af søens materialer, og snegle, der fredeligt kravler rundt ved bunden.

FANG SMÅ DYR MED FISKENET

Sådan gør du:

- Tag en spand eller balje med ned til det lokale vandhul eller sø.
- Hvis I ikke har et fiskenet, kan I tage en sigte fra køkkenet og sætte den fast på et kosteskåft med gaffatape.
- Fang alle de dyr, I kan! Tag gerne nettet ind mellem vandplanterne, hvor mange dyr ynder at gemme sig.
- Kig på dyrene i spanden eller baljen.
- Slip dyrene ud i vandhullet igen til sidst, gerne mellem vandplanterne, så de hurtigt kan gemme sig igen.

Skorpionstæge

Vårfluelarve. Foto: Bjørli Lehrmann

SEPTEMBER: LEG MED VAND

Fotos, også på s. 20: Anne Merete Rask

Børn og vand - det er altid et hit! Den her aktivitet er så simpel, at man måske tænker, nå ja, men er det sjovt? Ja ... både de yngste og lidt ældre børn synes faktisk, det er sjovt, og kan få meget tid til at gå med det!

Grundlæggende handler aktiviteten om at undersøge, hvad der kan flyde, og hvad der synker. Det er en aktivitet, jeg har prøvet mange gange med børn i 1.-3. klasse under et stjerneløb om vand.

Aktiviteten kan bruges i haven eller på legepladsen med en balje vand. Eller I kan tage på tur til en sø eller havet. Her kan I finde naturmaterialer og sammen undersøge, hvad der kan flyde.

KAN DET FLYDE ELLER SYNKE?

Sådan gør du:

- Tag en balje med vand med ud i haven eller på legepladsen.
- Find forskellige ting, og find ud af, om de kan flyde.
- Find f.eks. 5 blade i forskellig størrelse, og læg dem på vandoverfladen. Hvor mange småsten kan der være på bladene, før de synker?
- Byg f.eks. en lille tømmerflåde af pinde, bundet sammen med snor, og sæt en mast på. Hvad skal der til, for den kan sejle?
- ... og så videre. Der er masser af muligheder, og jeg har oplevet børn blive særdeles kreative og fantasifulde!

Foto: Anne Merete Rask

OKTOBER: DESIGN DIT EGET SVAMPETRYK

Foto: Jørgen Bentzen

Først skal I på svampejagt! Skoven bugner af svampe i oktober! Glem alt om at spise svampe, hvis ikke du har viden om det - for børnene er det jagten, der er det sjove!

Find den flotteste, sjoveste, største, mindste, en, der lugter af løg, en med mælkesaft, en, der stinker, en, der dufter...

Der sker ikke noget ved at røre ved svampe, heller de aller-giftigste, og heller ikke selvom barnet måske kommer til at slikke sig på fingrene. Men vask selvfølgelig hænder, når I kommer hjem.

DESIGN FLOTTE SVAMPETRYK

Sådan gør du:

Efter svampeturen kan I bruge nogle af svampene til at lave sporeaftryk. Paddehattenes funktion er jo at danne og sprede sporer. De dannes mellem lamellerne på lamelsvampe, og det er dem, der giver de flotteste aftryk.

- Pil stokken af svampene.
- Læg hattene på karton i forskellige farver. De forskellige svampegupper danner nemlig sporer med forskellig farve. Ofte kan man gætte sporefarven ved at kigge på lamellerne, men ikke altid, da lamellerne også er farvede.
- Placer karton med paddehatte udenfor, f.eks. i et skur, så ikke I får en masse svampesporer indenfor.
- Næste dag fjernes svampene forsigtigt, og I kan se de fine mønstre.

Foto: Bjørli Lehrmann

NOVEMBER: VÆV MED NATURENS MATERIALER

Foto: Anne Merete Rask

En dag vi var på tur, så vi denne væv, som var sat op ved et shelter. Jeg har selv efterfølgende konstrueret andre, mindre væve. De er lavet blot ved at spænde snor mellem to vandrette grene, og så ellers væve forskellige naturting ind mellem snorene.

En anden idé kan være at kreere en natur-uro, hvor I først tager på tur og samler forskellige naturting: en sten med hul i? Kogler? Grankviste? En gren med flotte bær?

Når I kommer hjem, kan I hænge nogle af de ting, I har fundet ,op i snore på to krydsede grene, der bindes sammen.

VÆV MED NATURENS EGNE MATERIALER

Sådan gør du:

- I skal starte med at opsætte væven. Se om ikke der er et godt sted mellem nogle træer eller på et hegn, hvor I kan opsætte en væv:
- Der skal være to vandrette grene, som I kan binde snore imellem.
- Når væven er sat op, gælder det om at finde en masse sjove naturting til væven: blade, grangrene, mos, fjer, bregneblade, lærkegrene med små kogler, visne frøstande ...
- Det kan også være I har en gammel børnevæv indenfor, som I alligevel ikke bruger?
- På billedet her er det en natur-uro. Den kan bygges med flere små pinde, som her, eller bare to krydsede grene.

Foto: Bjørli Lehrmann

DECEMBER: NATUR-JULEBINGO

Det er hyggeligt at samle naturmaterialer og skabe flotte og festlige juledekorationer sammen. Men mindre børn bliver ofte hurtigt utålmodige på skovturen.

Når I samler naturmaterialer til juledekorationer, er her en simpel aktivitet, I nemt kan lege undervejs. Det gør det hele meget sjovere!

Aktiviteten er en god opmærksomhedsøvelse. Med mindre børn kan man samtidig sætte ord på tingene. Barnet skal f.eks. sige "grankogle", når han/hun leder efter det.

SPIL NATURBINGO

Sådan gør du:

Naturbingo er en sjov huskeleg, du kan lave hele året!

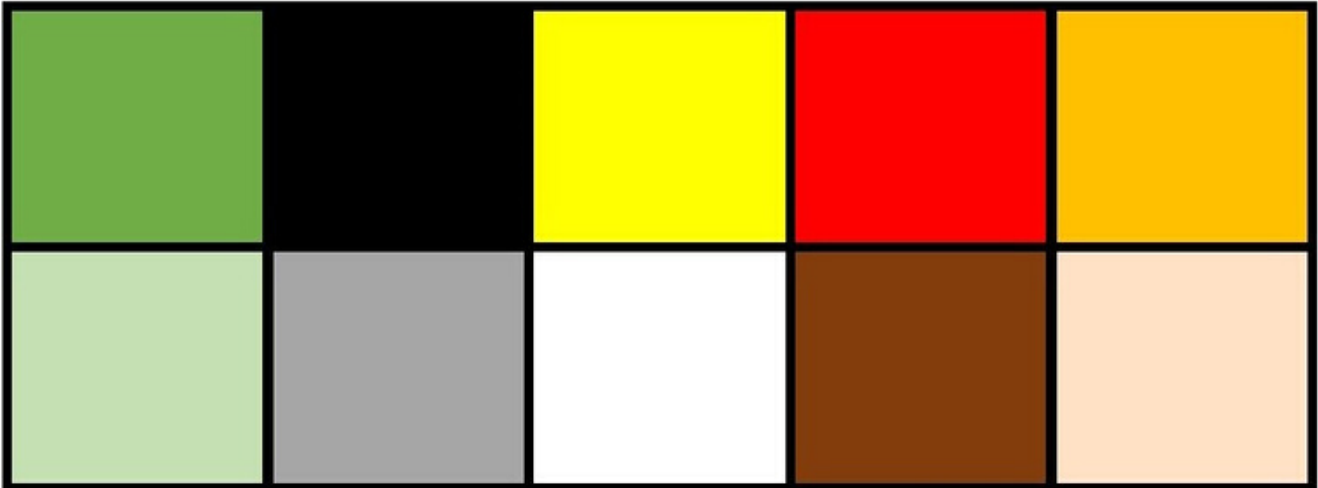
- Tegn med kridt, eller byg med pinde, to "bingoplader" med god afstand imellem.
- Læg forskellige naturting i felterne.
- Til jul kunne det være: mos, forskellige grankogler, bær, grankviste, små kviste, små flotte sten.
- Barnet skal nu finde og lægge de samme ting i de tilsvarende felter på den anden "plade".
- Sværhedsgraden kan nemt varieres, så der er 4, 6, 9, 12 eller flere felter.
- Tag til sidst de ting med hjem, som I skal bruge til juledekorationen og så kan I lave den sammen derhjemme, når I har tid.

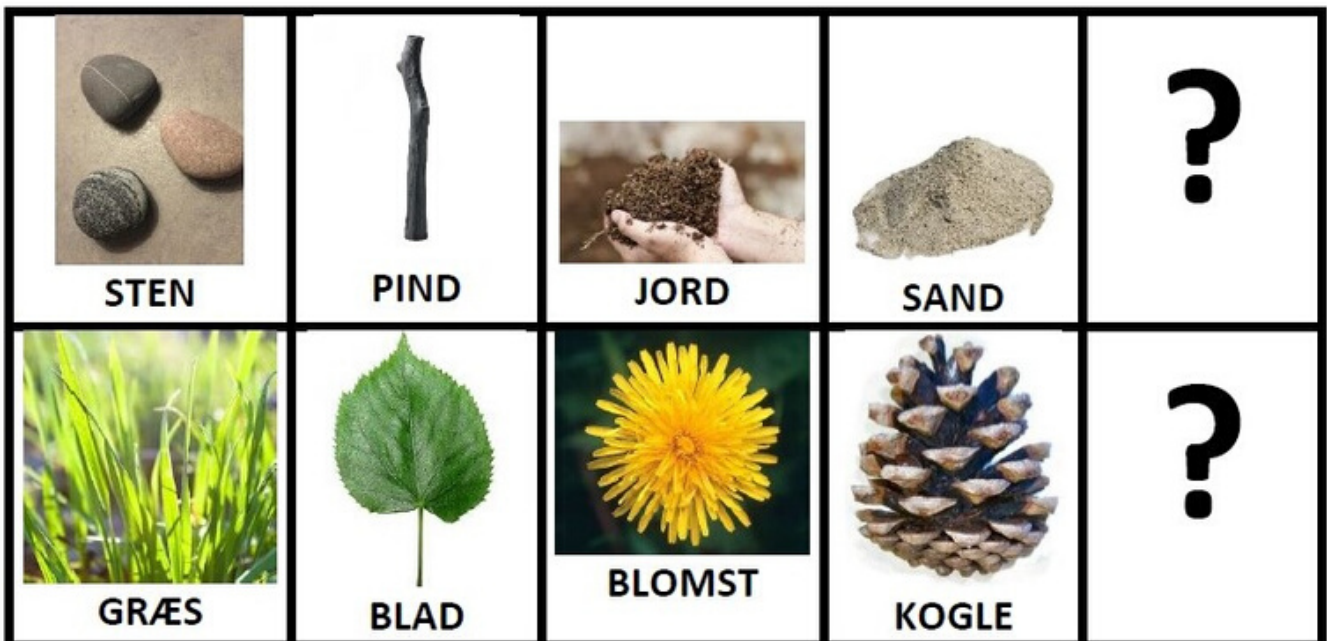
Foto: Anne Merete Rask

Kopiark: Æggebakkeræs

Find forårets farver:

Find ting i naturen:

Jeg håber, at I med mine aktivitetsforslag får mange hyggelige oplevelser med jeres børn.

Men jeg ved også, at det kan være svært i en travl hverdag at finde tid og overskud til at komme ud sammen.

Det kan hjælpe, hvis børnene er motiverede og virkelig gerne vil ud.

For et års tid siden gik jeg i gang med at udvikle Naturkurven, fordi jeg kan se, at det motiverer børnene, at de får kurven, kan kigge i hæfterne, prøve luppen, vælge de spil, de gerne vil spille, og få viden om et tema, når de har lyst til det.

Naturkurven giver mulighed for at fordybe sig i et naturtema sammen, og vælge de aktiviteter, I har lyst til.

Vil du vide mere?

Hvis du gerne vil have flere ideer til aktiviteter i naturen, som passer til årstiden, så følg Naturkurven på Facebook eller Instagram.

På min hjemmeside, www.naturkurven.dk, kan du læse om Naturkurven: temakurve til børnefamilier. Hver kurv har et tema, der passer til årstiden:

- Vinter: Vilde Dyrespor
- Sommer: Edderspændende Edderkopper
- Efterår: Skægge Svampe
- Forår: Forårets Fugle (kommer i 2020)

En kurv indeholder alt, hvad du skal bruge til superfede oplevelser med dine børn – både i naturen og hjemme: Aktivitetskort, natureventyr, faktabog, spil, quiz, materialer til kreative aktiviteter.

Naturkurvene kan købes her:

<https://www.naturkurven.dk/naturkurven-1>

Anne Merete Rask

Cand. hort., ph.d. & efteruddannet naturvejleder

Stifter af virksomheden Naturkurven i 2019

***"Mister vi jordforbindelsen,
mister vi os selv"***

WWW.NATURKURVEN.DK